

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Všeobecná časť

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh zákona o vydavateľoch publikácií a o registri v oblasti médií a audiovizízie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o publikáciách) (ďalej len „návrh zákona“). Návrh zákona sa predkladá ako iniciatívny materiál.

Proces odovzdávania povinných deponátov aktuálne upravených v zákone č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov predstavuje významnú a neoddeliteľnú súčasť vytvárania a udržiavania kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky. V súčasnosti platný mechanizmus odovzdávania povinných výtlačkov periodických publikácií, neperiodických publikácií a povinných rozmnoženín slovenských audiovizuálnych diel určeným právnickým osobám, ktoré sú určené na archivačné, dokumentačné a výskumné účely, je však vzhľadom na neustály technologický a spoločenský vývoj potrebné aktualizovať a prispôbiť novým požiadavkám.

Cieľom predloženého návrhu zákona je reflektovať aktuálny vývoj a nové požiadavky v oblasti šírenia informácií, a to nie len prostredníctvom tradičnej periodickej tlače, ale aj prostredníctvom elektronických periodických publikácií a spravodajských webových portálov.

Predmetom návrhu zákona je, okrem iného, úprava systému evidovania periodických publikácií, ktorá je aktuálne zakotvená v zákone č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov. Súčasťou evidencie majú byť s ohľadom na novú definíciu periodickej publikácie aj elektronické periodické publikácie a spravodajské webové portály. Práve tie sú v súčasnosti jedným z najvyužívanějších zdrojov informácií, preto ich zaradenie do evidencie je logickým vyústením digitálneho progresu.

Súčasťou návrhu zákona je zároveň aj úprava povinností vydavateľov periodických publikácií a tlačovej agentúry pri šírení informácií, ktoré sú aktuálne upravené v tlačovom zákone a ku ktorým predkladateľ zahrnul aj prevádzkovateľov spravodajských webových portálov, nakoľko nepochybne spadajú medzi relevantných hráčov na mediálnom trhu. Novinkou v návrhu zákona je aj povinnosť vydavateľov neperiodických publikácií uverejňovať povinné údaje vo vzťahu k šíreniu týchto publikácií. Zavádza sa tiež nová povinnosť vydavateľa periodickej publikácie a prevádzkovateľa spravodajského webového portálu zapísať sa do registra partnerov verejného sektora.

S cieľom zvyšovať povedomie o základných právach a slobodách, informačnej pluralite menšín, lokálnych komunit či znevýhodnených skupín sa prostredníctvom návrhu zákona zavádza pojem komunitné periodikum a súčasne aj niektoré povinnosti vyplývajúce z jeho postavenia na trhu.

Predkladanou právnou úpravou sa upravuje aj transparentnosť financovania, odlišiteľnosť inzercie a explicitne sa vylučuje zodpovednosť vydavateľa za pravdivosť zverejnenej inzercie, či inej formy propagácie. Osobitne sa navrhuje upraviť sponzorovanie

vo vzťahu k neperiodickej publikácii, komunikátu periodickej publikácie alebo časti agentúrneho servisu.

Návrh zákona upravuje taktiež povinnosti vydavateľov periodických publikácií, vydavateľov neperiodických publikácií a prevádzkovateľov spravodajských webových portálov za účelom budovania konzervačného fondu a digitálneho depozitného fondu. Popri reflektovaní súčasných digitalizačných trendov je zámerom predmetného návrhu zákona aj úprava systému odovzdávania deponátov publikácií oprávneným subjektom, tzv. depozitárom, a dosiahnuť stav, kedy bude jednoznačne definované, aké publikácie majú byť obsahom konzervačného fondu a digitálneho depozitného fondu. Cieľom je tiež priblížiť sa štandardu krajín Európskej únie, kde sa počet povinne odovzdávaných exemplárov publikácií pohybuje od jedna do päť.

Návrh zákona, na rozdiel od súčasnej právnej úpravy, zároveň popri povinnosti zabezpečovania konzervačného fondu umožňuje knižniciam odovzdaný deponát publikácie používať na knižnično-informačné služby v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o knižniciach.

Hlavným definičným znakom publikácie je podľa novej právnej úpravy jej verejné rozširovanie na území Slovenskej republiky alebo sprístupňovanie verejnosti z územia Slovenskej republiky s cieľom informovať, zabávať alebo vzdelávať verejnosť. Publikácie sa rozdeľujú na neperiodické publikácie a periodické publikácie, ktorými sa rozumejú periodická tlač, elektronická periodická publikácia a spravodajský webový portál. Legislatívne zakotvenie kategórií vedeckých a odborných publikácií, ktoré predurčujú, akým depozitárom sa majú povinne deponáty takýchto publikácií odovzdávať, je vo Vyhláske Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu č. č. 397/2020 Z. z. o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti.

Návrhom zákona sa upravuje počet depozitárov, ktorým sa majú odovzdávať povinné deponáty publikácie. Navrhuje sa, aby medzi depozitármi bola predovšetkým Univerzitná knižnica v Bratislave a Slovenská národná knižnica, ktorým sa majú odovzdávať povinné deponáty všetkých druhov periodických publikácií a neperiodických publikácií tak v tlačenej ako aj elektronickej podobe. Vedecké a odborné publikácie v tlačenej podobe majú byť navyše odovzdávané do fondov Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici, Košiciach a Prešove.

Osobitnú kategóriu tvorí periodická tlač a publikácie v tlačenej podobe v Braillovom písme a neperiodické publikácie v podobe audioknihy odovzdávané výlučne Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči. Univerzitnej knižnici v Bratislave sa v zmysle návrhu zákona umožňuje vyhotovovanie kópií a uloženie obsahu webových portálov do digitálneho depozitného fondu, a to s ohľadom na ustanovenia Autorského zákona.

Ministerstvu sú odovzdávané deponáty publikácií výlučne za účelom výkonu dohľadu nad dodržiavaním povinností podľa tohto zákona a najneskôr do dvoch rokov od nadobudnutia ich ministerstvo odovzdá Slovenskému národnému archívu, resp. niektorej knižnici v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva.

Významným prínosom návrhu zákona je aj zriadenie registra v oblasti médií a audiovizie, ktorý má viesť ministerstvo s cieľom umožniť verejnosti ucelený a prehľadný prístup k aktuálnym informáciám o poskytovateľoch, službách a produktoch v oblasti médií a audiovizie.

Dohľad nad dodržiavaním povinností podľa predmetného návrhu zákona vykonáva ministerstvo v spolupráci s ostatnými depozitármi uvedenými v prílohe návrhu zákona a tiež Rada pre mediálne služby podľa osobitného predpisu vo vzťahu ku kontrole dodržiavania povinností týkajúcich sa transparentnosti financovania.

Novinkou v návrhu zákona je tiež úprava samoregulácie zakotvujúcej zásadu res iudicata. Význam samoregulácie a koregulácie spočíva predovšetkým v tom, že regulácia zo strany príslušného orgánu dohľadu nastupuje až v prípade, že je uplatňovaný samoregulačný mechanizmus neúčinný.

Súčasťou predmetného návrhu zákona je novelizácia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, ktorou sa zavádza správny poplatok za administratívny úkon v súvislosti s evidovaním periodickej publikácie v zozname periodickej publikácie a zákona č. 103/2014 Z. z. o divadelnej činnosti a hudobnej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 40/2015 Z. z., ktorou sa v nadväznosti na rozšírenie definície publikácie aj na záznamy slovesných diel odstraňuje duplicitná povinnosť evidencie takýchto záznamov ministerstvom.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi ústavného súdu, zákonmi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

Predpokladá sa, že návrh zákona bude mať pozitívny aj negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, pozitívny aj negatívny vplyv na podnikateľské prostredie a tiež na služby verejnej správy pre občana, pozitívny vplyv na informatizáciu spoločnosti a nemá žiadne sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.